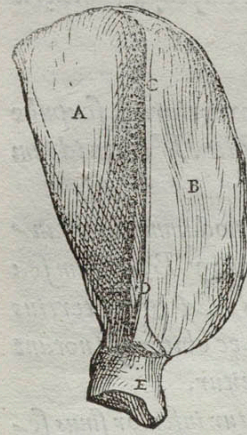

QVARTA VIGESIMI PRIMI
CAPITIS FIGVRA.

P R A E S E N T I figura externam seu postero-
rem canis scapulæ sedem in hoc delineauimus, ut promptè expende-
retur hominis scapulæ ad canis, aut ouis differentia, quam in sum-
mo humero, aut superiori scapulæ processu notabimus. Significet
igitur *A* & *B* scapulæ gibbum, seu dorsum. ac *A* quidem ip-
sius inferiorem sedem, *B* autem superiorem, & animantis collo ca-
pitiue propiorem. *C* & *D* spinam scapulæ notent, super
scapulæ cervicem non excedentem. *E* sca-
pulæ cervicem.

Scapularum
suis et nexis.

Scapulæ u-
sus.

S C A P V L A E^a utrinque singulæ posteriori thoracis regioni uersus supe-
riora innituntur, ac occipitis ossi, cervicis, thoracisq; uertebreis, costis, &
ossi *v* literam referenti, musculorum duntaxat interuentu copulatur. Oc-
cipitis quidem ossi beneficio^b secundi scapulam mouentium musculi,
qui etiam hanc multarum uertebrearum spinis committit: uti & tertius
scapulæ motuum dux, qui cervicis uertebreis illam nectit. Quartus uero
scapulam mouentium, illam aliquot thoracis & cervicis uertebrearum spi-
nis firmat. Costis scapulam cōmittunt^c primus illam mouentium musculus, & thoracem mo-
uentium^d secundus. Ossi uero *v* referenti^e septimi eius ossis peculiarium musculorū ope sca-
pula copulatur. In hominibus, simijs, ac sciuris, & si quæ alia clauiculis donantur, ex abundanti
gamentorum auxilio, scapulæ clauiculis coarticulatur, clauiculæq; contermina est. In om-
nibus uero animalibus^f brachij os seu humerus ipsi articulatur. ac proinde si hominem scapu-
lis destitutum sinxeris, nulla ratione humeri articulum sermone constitues. Ad eius nanque ar-
ticuli constructionem necessum est, humeri caput alicuius ossis sinum subire, atque ut mouea-
tur, in aliquo ossis ueluti in basi quapiam firmari. Porro huiusmodi sinus occasione, collum
quoddam seu ceruix scapulæ protuberat, in cuius extremo^g sinus tam altè lateq; exculpitur,
quantum humeri articulo uarijs admodumq; differentibus motibus mouendo ex usu est. At-
que hîc sanè primus præcipuusq; scapularum usus censetur, cui alius mox subsequitur, neque
ipse quidem penitendus, thoracis uidelicet partium costis interclarum communitio atque cus-
todia. Anteriores enim thoracis partes tuemur, multo antè prouidentes quæ occurfura læsu-
raq; sunt, & anticipantes uel transilire, ut id quod ingruit declinemus, aut obijcere pectori mu-
nimentum aliquod, aut manibus quippiam quo defendamur assumere. Quinimò plerumque
& solis manibus antè periclitamur, satius esse rati has uulnerari, rumpi, cōteri, abscondi, quàm
quod læsurum sit, ad pectus pertingere cōcedamus. Thorax enim respirationis est organum,
quemadmodum & ab illo complexus pulmo: cor autè insiti caloris fomes, irascibilisq; animæ
sedes censetur, propugnaculis ob id etiam egens ualidioribus. Porro quum posteriori thora-
cis sedi, & anteriori æquale ab occurfantibus periculum impendat, eorum uero quæ obesse
possunt præcognitio, in anteriori & posteriori regione nequaquam par sit, non præsentibus
nimirum in posteriori regione oculis, oportuit sanè & hîc quoque Naturam artificium quod-
dam machinari, posterioremq; thoracis sedem neuti quam negligere. Quocirca instar ualli &
mirabilis propugnaculi uertebreis thoracis inibi compegit, & scapulas tanquam duos clypeos
& scuta, firmisimosq; muros obiecit. hinc rursus alium usum homini accessurū minime igno-
rans, quo complures musculi motuum brachij autores, sedem qua fulciantur, & à qua origi-
nem aptissimè ducant, commodè adipiscuntur. Atque id profectò summæ opus est iustitiæ,
eodem ossis ad tam uarios prorsusq; necessarios usus abuti, & undequaque ita scapulas effor-
mare, ut priuatim ad singulos usus confictæ censerique queant. Scapula enim inæqualis est admo-
dum, omniq; ex parte sibi dissimilis. præter uarios enim ipsius processus, sinus, tubera, appen-
dices, eiusq; generis reliqua, è quibus ossium differentias desumpsimus, scapula trianguli diffe-
rentibus lateribus efformati imaginem quodammodo exprimit. Primum nanque ipsius la-
tus, quod basim scapulæ perpetuò uocabimus, ea scapulæ sedes est, quæ secundum dorsi lon-
gitudinem thoracis uertebrearum spinis proximè exporrigitur. basis hæc obliqua constat linea,
quæ superius & inferius, uersus corporis latus obliquè ueluti in circuli conuexum inclinata, in
medio autem crebrò paululum lunata cauæq; uisitur. Interdum enim continuo ductu tota sca-
pulæ

Scapulæ for-
ma triangula-
ris.

Basis sca-
pulæ.

pulæ basis, hunc in modum (gibba est. deinde basis hæc tenuis admodum uisitur, quamuis
inferiori tamen parte & superiori modicè quàm alibi crassior appareat, & inferioris partis
crassities partis superioris crassitiem adhuc uincat. Huic basi plerumque^a duæ adnascuntur ap-
pendices: una quidem, quæ grandior crassiorq; & longior est, ac perpetuò apparet, ad basisq;
inferiorem consistit angulum insigniter obtusum, ac ueluti orbicularem: altera autem appen-
dix aliquantulū sub superiori habetur angulo, illiq; basis sedi coalescit, à qua scapulæ^b spinam
principium ducere audies. Præter has appendices etiam basi mollis quædam cartilago adna-
scitur, eius cartilaginū generis quo ossium extrema nulli commissa ossi, augeri solent. Verum in
hominibus hæc cartilago longe breuior minorq; est, quàm in ouibus & bobus, alijsq; anima-
libus, quorum scapulæ thoracis potius incumbūt lateribus, quàm, ut in homine, posteriori tho-
racis sedi uertebreis proxima. Atq; ita primum scapulæ latus basis uel se habet, duo autè reliqua
inter se uariant. Inferius enim, ab humiliori basis sede admodum obliquè sursum in antero-
ra ducitur: superius uero (quod tanto breuius est inferiori, quanto inferius est ipsa basi bre-
uius) nonnihil deorsum in exteriora fertur, quodammodo transuersim procedens. Duo hæc
latera in^c angulum cōeunt, & latiusculam scapulæ partem suis extremis finibus continent, in
qua ceruix scapulæ sinusq; conspicitur, humeri caput excipiens: adeò ut hæc sedes (si modò an-
guli loco censerique possit) tertius scapulæ angulus futura sit, quandoquidem^d primum angulum
superiorem basis angulum numeramus, secundum uero humiliorem. Cæterum duo hæc la-
tera suis finibus tertium angulum constituentia, non solum ductu & breuitate inter se discre-
pant, uerum etiam crassitie. Inferius enim latus, quo altius à basi sursum conscendit, eo cras-
sius & insigniter^e spissum efficitur. non aliter quàm si Natura huius lateris beneficio, scapulæ
alioquin tenui & infirmæ magnū robur additum uoluisset, ac deinde secundariò quibuldam
musculis commodi exortus locum præparauisset. Præter id enim quod musculorū quorun-
dam gratia (ut mox subiiciam) huius lateris crassities internam scapulæ sedem^f cauiorem red-
dit, & in externa sede seu gibbo, ueluti^g sinum efformat, ipsum quoq; in sua externa sede pro-
pe inferiorem basis scapulæ angulum^h compressionem obtinet, ac deorsum quadantenus edu-
citur, utⁱ musculus illinc principium sumeret, cuius ope brachium ueluti à pectore reflexum,
retrosum ducitur. Quinetiā interna huius lateris sede, iuxta ipsius elatiorem partem, qua id
scapulæ cervicem terminat, etiam^j oblongus sinus aliquantulum asper inæqualisq; conspicit-
ur, musculo principium porrigens, quem à scapula enatum cubiti extensionis autorem in se-
cundo libro asseremus: inibi perpetuò inferius hoc scapulæ latus, inferiorem costam ueterum
more appellatur, qui superius inferiusq; scapulæ latera^k mōdò uo cauerūt. Porro superius sca-
pulæ latus tenue, minimeq; crassum est, ad eam usq; sedem qua scapulæ cervicis^l superior regio
consistit, interiorq; scapulæ processus exoritur. hac nanq; sede superius scapulæ latus impen-
se crasseleat. Deinde priuatim huic lateri iuxta interioris scapulæ processus radicem, sinus qui-
dam seu medium foramen instar semicirculi insculpitur, uiam porrigens nerui quinti paris ner-
uorum dorsalis medullæ^m furculo, hac una cum uenula arteriaq; posteriorem scapulæ sedem
adeunt. Cæterum scapulæⁿ ceruix, quæ inter superioris & inferioris scapulæ costarum fines
habetur, crassa est, ipsaq; scapula ex ampla tenuiq; sede inibi coarctata, & secundum latitudinē
incrassata cernitur. Ceruicis tamen^o longitudo seu interuallum, quod à superiori corporis
parte ad inferiorem metior, admodum ceruicis crassitiem superat, quæ ab anteriori parte in
posteriorē pertinet. Ceruix insignitus adhuc extrorsum ducta, dilatatur, & ut ipsa oblonga est,
ita etiam oblongum efformat^p sinum, inferiori parte circulari circumferentia terminatum, supe-
riori autem parte in acutum magis exporrectum. Atque id propter^q impressionem accidit, hîc
internæ ceruicis sedi factam, tendinis eius^r musculi ducendi gratia, qui intrò antrosumq; bra-
chium circumuertit. Præterea sinus ceruicisq; scapulæ^s superior pars, in hoc procerius extube-
rat, quò aptius hinc^t duo ualidissima huius articuli pronascerentur ligamenta, & externum
quoque caput eius musculi commodè hinc principium duceret, qui cubitum flectentium an-
terior censebitur. Hic scapulæ sinus cartilagine reliquorū articuli sinuum modo incrustatus,
non admodum altè cælatur. neque etiam huius longitudo & amplitudo respondent, humeri
capitis quod ipsi inarticulatur, longitudini & amplitudini. Quod sanè in hoc articulo Natura
peculiariter machinatur. aliorum enim articulorum capita sinibus exquisitè congruunt, nisi
fortè^u femoris cum^v tibia articulum excipere uelis, in quo tibiæ sinus femoris capitibus non
respondere, ac priuatim in illo quoq; articulo Naturæ aliquid moliri intelliges. Qua igitur parte
genu ab aliorū articulorū ratione differt, suo dicemus loco: nunc uero humeri articulus uenit
explicandus. Quum ergo Natura hunc scapulæ sinum satis leuiter, laxorum motuum gratia,
exculpisset, illumq; non ualde amplum longumq; creauisset (præter peculiaris huius articuli
I liga-

Basis appen-
dices.

Basis cartila-
go.

Superioris in-
feriorisq; late-
rum differen-
tia.

Tres scapulæ
anguli. ac late-
rum plenior
descriptio.

Ceruix scapu-
le.

Sinus humero
excipiendi par-
tialis.